

Reningsborgs arbete på sjukhuset i Bihac

Sjukhuset i Bihac, Bosnien, besköts trettio gånger av granateld under kriget. En av beskjutningarna träffade matsalen. Femton patienter dog omedelbart och stora delar av byggnaden förstördes.

Slatko Midic, överläkare på sjukhuset i Bihac, berättar:

”Den morgonen kriget började såg ut att bli som vilken annan dag som helst, men skulle visa sig urarta i något helt annat. Granater regnade ner på vår stad och byar runtomkring. Sjukhuset blir händelsernas centrum i Bihac stad. Vi är belägrade och själva sjukhuset ligger i utkanten av staden nära berget och fienden har sin frontlinje endast 300 meter från oss. Fiendens plan är att förstöra sjukhuset, men det är samtidigt det enda moraliska stödet invånarna i staden har. De försvarar sitt sjukhus och gör motstånd mot fienden. Runt hela staden finns minfält, och inget vatten. Fienden har lyckats komma åt ledningarna som förser staden med dess vatten. Vatten är liv och viktigare än både el och värme! Arbetet på sjukhuset kräver ständiga operationer och andra åtgärder varje dag som går, månad efter månad, år efter år.

Till sjukhuset kommer det hela tiden nya strömmar av skadade. Deras skador är mycket groteska, ofta lemlästade kroppar med svåra skador i de inre organen orsakade av granatsplitter. Många dör på operationsbordet eller av chock, andra blir förlamade för resten av livet. Döden är ständigt närvarande och blir en del av våra liv. Ironiskt nog så vänjer man sig som om det skulle vara något som är helt normalt.

Fienden har beskjutit sjukhuset mer än trettio gånger. Det är granater som är riktade direkt mot oss för att förhindra vårt arbete. Läkare och sjuksköterskor dödas i tjänsten. En tidig morgon beskjuts sjukhuset med granater som träffar matsalen där patienterna äter sin frukost. Hemska förluster uppstår. 15 patienter dödas och det är en fruktansvärd syn att bevittna. Delar av deras kroppar skvättas ut över hela matsalen. Den synen chockade människor världen över. Ingen trodde att något så fruktansvärt kunde hända mot civila och patienter.

På sjukhuset behandlas 5000 patienter under två och ett halvt år. Under mycket svåra förhållanden genomfördes 1500 svåra operationer då sjukhuset är utan el, värme, vatten och

medicin. Invånarna i Bihac och sjukhuset levde nästan i symbios med varandra när kriget var som värst. Bland annat ställde invånarna osjälviskt upp som frivilliga blodgivare och många lämnade blod mer än 50 gånger.

Kriget slutade framåt vårkanten. Kanske var det ett tecken på att bättre tider var på väg...

Svenska journalister har ställt många frågor om kriget och om andra svårigheter vi möter idag. De har även frågat om hjälpen från Reningsborg och vad den betytt för oss och mitt svar är att vi utan den hjälpen inte skulle ha haft någon möjlighet att förbättra våra avdelningar. Det har gett ett mycket drägligare liv för våra patienter och även för vår personal! Bihac sjukhus måste fungera väl eftersom vi tar hand om mer än 300 000 människor i kommunen. Det underlättar att veta att det finns hopp och hjälp från Sverige och våra vänner på Reningsborg, trots allt det svåra vi fortfarande brottas med i vardagen.”

Ragnar Sahlin var Reningsborg projektledare för uppbyggnaden av sjukhuset i Bihac. Han berättar:

”När byggföretagen NCC och SIAB gick samman fick Reningsborg massor av arbetskläder. Vi skickade kläderna till Bosanska Krupa och det blev mycket uppskattad. Snart fick vi förfrågan från sjukhuset i Bihac om arbetskläder till sjukhuspersonal och vi lyckades skaffa stora mängder rockar och byxor. Sjukhusledningen ville tacka för gåvan och det var med viss vanda vi åkte dit eftersom vi kunde ana att hjälpbehovet sträckte sig längre än till arbetskläder. Det vi såg den dagen överträffade våra värsta farhågor. Sjukhuset var i mycket dåligt skick och delvis skadat av kriget.

Vi guidades runt av överläkare Slatko Midic. På varje sal låg 10-12 svårt sjuka patienter i dåliga sjukhussängar av vinkeljärn och med smutsiga och trasiga madrasser. Lakanen veks så de kunde användas fyra gånger och de tvättades en gång i månaden. Golven var av omålad betong, fönstren endast enkelglas och alla kunde inte stängas. Av toaletterna var det bara en av fyra som fungerade. Vatten och papper flöt omkring och dörrarna var ruttna. På varje rum fanns endast ett sprucket tvättställ där patienterna kunde tvätta sig.

Vi blev tagna av allt vi såg och diskuterade vad vi kunde göra. Ingemar Götestams affärssinne sattes genast i rörelse. Vi kunde be våra kontakter på SIDA i Sarajevo om hjälp. Det fungerade och SIDA satsade 320 000 kronor och Reningsborg lika mycket i material och transporter.

Vi ordnade med arbetsledning på plats och renoverade de värst utsatta avdelningarna. Arbetet var mycket mer omfattande än vi kunnat ana! Rörstammar fick bytas ut i alla våningar, därefter kunde vi sätta kakel och montera toaletter, duschar och tvättställ. Vi bytte armaturer och målade väggar och tak. Även alla rummen målades om och vi lade nya mattor. Samtidigt renoverades i Göteborg flera sjukhem och vi fick madrasser och 100 sjukhussängar i modernt skick som vi transporterade ner till Bihac sjukhus.

Slutresultatet blev mycket lyckat och det känns fantastiskt att fått vara med och bygga upp ett sjukhus i så stort behov av hjälp. Vi har hållit kontakten genom åren med Slatko Midic och hans personal och fortsatt hjälpa sjukhuset om än i mycket mindre omfattning”.